

ИВАН ВАЗОВ
ГРАНИЧНА ХИЖА

chitanka.info

Тя е много високо, много високо.

До облаците.

Притулена в тих планински валог в полите на мълчаливия Белмекен, чиято самотна чука със зъберите си хапе небесния лазур, бедната хижа се гуши покойно, сама във вечното мълчание на планината, отлъчена от света, забравена от живота, от шума му, от тревогите му.

Но не — има живот там.

Един сив войник всяка заран излази от вратата ѝ.

Едно селянче някакво, незнайно, безименно, бедно, чедо на някаква друга хижа в равнината, с нарамена пушка, излазя лениво оттам и се разхожда бавно под урвата замислено.

Планинският свеж ветрец лъха въз опеченото му добро лице, развява полите на сивата му войнишка дреха.

Срещу него, през зелената долинка, отвъд заспалото зелено езеро, в чието огледало назъртат намусени скали, възвишава се други връх.

Той е стремителен, гол, плешив; въз неговите хълбоци и чело минува турската граница.

И очите на войника към тая посока бягат от време на време.

Бедният самотен жител на приоблачните пространства! Един ходи там, по цели дни гледа безмълвно привичните картини на тия върхове, скали, пущинаци, отпечатали образа си дълбоко в душата му; следи мудния полет на орлите, като него саможивци по безлюдните висоти, вторачва се в някоя жълта сърна, озовала се на миг до някои скалаци, открила красивото си тяло в небето и пак тъй скоро изчезнала там; или — появяването на юрушко стадо на някой стръм с буйна, тучна трева, приятно привлича и успокоява погледа му, будейки в душата му видение за друго стадо, което може би е пасъл в родната си долина.

Но понякога нищо от това не вижда и той цели дни живее един, с канарите, с облаците...

Но пада вечерният мрак въз планината.

Газева ламбица свети в бедната хижа.

Прибрал се войникът, самотен и унил, пуши цигарки, които си е увил от праха на чер евтин тютюнец, или чете на жумящето пламъче

оваляно календарче или войнишка песнопойка, на която всичките песни е изучил изуст.

Понякога мисли.

По-добре — бленува, тоест — вижда...

И вижда той пак своето родно село. Тръносливките, кривите сливи, дивите круши навеждат чорлави клони над политнали плетища и над сламени ниски стрехи, изсулени, по чиито плетови комини голокраки щъркели тракат на трънесто гнездо. И на мегдана, там при кладенеца, дрънкат менци на луди гидийски моми. Там ли е тя? Там е. Пак тъй гиздава, със стройния стан и яките бедра, чернокосата Рада — дяволката, тя, откак служи в града, се прекръсти Райна! Навела се и пере там, и буха на камъка, като разменя с кикотене шеги, малко чапкънски, с другите моми. И прасците ѝ, здрави и пълни и розови, както и запретнатите ѝ ръце, се гледат под сукмана... Очевидно, закачат я за него. И той напъва слух, за да чуе как им тя натрива носовете — каква е хитра хлевоустница — на царя отговор дава!... Тъкмо на втория ден след Петровден си приказваха скришно до върбите при дядо Стаменовия плет, дето подплашиха гъските при вадата. Изгората недна, хем приказва дяволито с него, дразни го, хем бръска с юнашката си ръка неговата в тъмнината... Либят се... Ех, тежко... Колко още ще стои тука? Три месеца е стоял — още три остават... Майка му преди две недели му донесе дрешки и много здраве от Райна... Чакала го и все питала за него... Кметовият писар — оня с тънкия врат като на щъркел — я харесал, пращал дяда поп Петра да я иска. Не щяла да чуе. „Алекси е в балкана, не е умрял!“ — отговорила на попа. И що му трябва на тая пръчова брада — тъкмо като на пръч му е брадата! — да се меси в чужди работи?... Но какво гледаше? Да, Рада пере и здравите ѝ прасци... Колко месеца остават още? Три месеца, даже няма три месеца — по-малко — до уволнението му.

Войникът става и ходи назад-напред. Главата му стига до потона, до ниския потон на хижата. Сянката му шатри по стените и по пода като жива... Навън е вятър излязъл. Бучи, та тътне планината. През окното се вижда черно. Тъмно е като рог навън. А вятърът вее, халата реве и тресе слабите стени на колибата и през някакви отзевки клати пламъчето на лампата и разиграва сянката му. Но нещо изписка навън,

страшно. Сякаш мечка рече от бърлогата си... Звяр ли е? Ослушва се. Не е звяр, вятърът е пак. Боже, каква хала, какъв шум! Сякаш скали се рушат навън... Ето Рада се изправя, изстиска с яките си ръце ризата... Пак се смее, нещо говори на момите... Пратила му много здраве по майка му... Колко още остава до уволнението му? Няма цели три месеца...

И той ходи назад-напред в бляна си, унесено.

Вятърът с бяс рече навън.

И откършляци от момински смях се чуват в рева му.

София, 28 ноември 1905 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.